

*Zondag 8 mei 2022. Meditatie Dorpskerk, Dirk Kolff. Numeri 27: 12-23;
Johannes 10: 22-30.*

Mozes en zijn broer Aäron zijn niet volmaakt; daarom zullen zij het land, dat God de Israëlieten gaat geven, niet binnengaan. Ergens in het verleden hebben ze niet op God vertrouwd, hebben ze niet genoeg eerbied gehad voor zijn macht. Veertig jaar hebben ze, tijdens een moeilijke tocht uit Egypte, leiding gegeven aan hun volk. Dat hebben ze goed gedaan. Maar volmaakt waren ze niet. Het is geen straf, dat ze het niet zullen meemaken met de anderen de Jordaan over te steken en het beloofde land binnen te gaan. Het moet zo zijn. Mozes beseft het zelf ook. Daar ga ik niet over, zegt hij, wanneer ik sterven zal. Over het nieuwe begin dat het volk moet maken, ook niet. Daar gaat u over. Ik heb gedaan wat ik kon, en soms even niet; ik weet het en iedereen weet het. Mozes ziet alleen het land aan de overkant. Geen afscheidsfeestje, geen woord van dank. Hij sterft. God begraaft hem en niemand weet, tot op de huidige dag waar zijn graf is.

Hier in het dorp vergeten we niet zo gauw waar iemand is begraven, maar verder is dit verhaal net Zoeterwoude. Mensen spannen zich in, doen waar ze talent voor hebben, jaren, tientallen jaren lang. De meeste dingen lukken. Niets is volmaakt. Als het niet lukt, is er een ander die het klaarspeelt. Of niet. Woorden van dank zijn zeldzaam. Je zou wel aan de gang kunnen blijven. Iedereen doet wat hier. Zo lopen de dingen en daar gaat het om, om dat kleine steentje van jou en van jou, om het algemeen belang. Na mij zijn er weer anderen. Zo gaat dat hier.

En daar ook. U bepaalt wanneer het voor mij afgelopen is, Heer, zegt Mozes, maar na mij moet er een ander zijn. En dan komt er een ander naar voren, iemand die leiden zal, niet een zoon van Mozes, niet een uitverkorene van hem, maar iemand die het vertrouwen heeft van het volk. Jozua heet hij. Het hele volk en Eleazar, de priester, zijn erbij als Mozes hem de handen oplegt, beide handen. Ruimhartig, zonder iets achter te houden van de geestkracht die hij bezat, geeft hij zich weg.

Wat zo opvalt bij de oude Mozes is het ontbreken van een ego. Hij treedt terug, hij cijfert zich weg. Het gaat niet om hem, maar om al dat volk. Niet ik, maar zij, jullie toekomst. Dat is het uitgangspunt. Alsof hij, in de loop van de tijd, tijdens de jaren in de woestijn, zijn ik, zijn assertieve ego in bedwang heeft gekregen, alsof het heeft plaats gemaakt voor een groter idee, het idee van een volk, dat eensgezind een gezamenlijk thuis zoekt. Na veertig jaar is Mozes zover. Zo, dat hij in vrede kan gaan. Pas als dat ik een mens niet meer de baas

is, vindt hij vrede, een vrede die zich aan anderen meedeelt, een vrede die zich door de omgeving op laat pikken, en die het in zich heeft om zich te nestelen in harten, waar eerst een overdosis ik de dienst uitmaakte. “Niet langer ik”, heeft Mozes op een keer gezegd, “vanaf nu niet meer.”

Iemand vertelt je over een reisje, dat ze maakte, een nieuw keukenmes, net aangeschaft, een bezoek aan de huisarts. Al gauw voel je een licht ongeduld. Je hebt ook een uitstapje gemaakt, je kocht ook iets in de stad, je kreeg een ander medicijn. Nu ik! Je laat die ander nauwelijks uitpraten. Nu is de beurt aan mij en aan mijn verhaal, zegt een stem in je. Zo zijn we; zo is dat ik van ons. Je zou er eens een dag lang op kunnen letten: om geen “ik” zeggen, een hele dag niet. Wat zou het opleveren? Vrede, denk ik, een vrede van jezelf, de vrede die in elk van ons is, als je zegt “niet ik”. Mozes kon het.

Hoe anders dan Mozes komt Jezus op ons over, in alle evangeliën eigenlijk. Hij heeft het altijd over zichzelf! Ook hier weer in Johannes 10. Steeds dat ik. “Ik ben de weg, de waarheid en het leven.” “Ik ben de deur van de schaapskooi; wanneer iemand door mij binnenkomt, zal hij gered worden.” “Ik ben de goede herder.” Het algemeen belang? Zichzelf wegcijferen? Het lijkt er niet op. Geen greintje twijfel aan zijn plaats in deze wereld. Zo egocentrisch. Nee, juist niet. Lees nog eens. Elk “ik” van Jezus is werkelijk een “niet ik”. Ik ben de weg, zei hij. Is een mens een weg? Zo iets nederigs, dienstbaars als een weg? Ja, dat staat er. Een begaanbare weg, een richting in het leven. Loop er maar op; daar is ie voor, voor jou en jullie allemaal. Ik ben de deur, zegt hij. Is Jezus een stuk dood hout? Ja, een stuk hout als een schild, dat wegschuift als daarbuiten een weg is, die je kiezen kunt, die ergens heen gaat. Is Jezus een herder? Een van die schamele, kansarme, huurlingen zoals er altijd waakten in de koude nachten op de velden, tussen de schapen van hun heer? Ja, dat is hij, daar in de wildernis zet hij zich in, niet voor zijn, maar voor ons gewin. Zijn ik is altijd een ik voor jou.

Zijn wij dan zo hulpbehoevend? Nee, niet hulpbehoevend, maar lijdend onder een tekort aan innerlijke vrijheid en vrede. De weg naar onze persoonlijke vrede is afgesloten door een teveel aan ego, dat ons opjaagt en waarin we ons verschansen met kleine brokjes verongelijkheid en woede. 'T Is niet, dat we de dag niet doorkomen, en de volgende dagen gaat ook nog wel. Maar te vaak gaat onze deur dicht, zo onzeker zijn we als we vrezen het zonder ons eigen gelijk te moeten doen. En geen herder in zicht, geen goede herder.

Niet in zicht? Nee, Jezus is niet in zicht, niet onmiddellijk. Maar het verhaal over hem is dat wel. Wat is dat verhaal ook al weer? Dat er ooit één van ons was, die met die duivel in zich, met dat verdoemde ik, heeft geworsteld

en die, toen hij het de baas was, een man van vrede werd, iemand die zegenen kon en kon zeggen: Vrede is met u. En dat die man, die Jezus, toen de woede van de wereld hem overspoelde en de dood hem in het gezicht keek, zichzelf heeft weggecijferd en heeft geantwoord met niets dan die vrede.

Als hij het kon, kunnen wij het ook, heb ik wel eens gedacht. Maar dat moet ik niet zeggen. Wel, dat het verhaal ons een grenzeloze moed geeft. Ach dat ego, je hebt het niet nodig. Ga die deur door, de kooi, de schaapskooi uit, kies die weg met je ziel onder de arm, en weet, dat de goede herder nooit meer is gaan slapen. Er zijn reisgenoten, heel wat. Velen, bij wie je denkt: jij, met jou moet het goed gaan, de Vrede van Christus is met je. Misschien zeg je het hardop en merk je: dat ego van me, weg is het, sinds ik die deur passeerde en die weg ging. Het kon me niet bijhouden. Zo veel haast had ik.

Amen